

Grundsjön (676014-140528)

Översiktlig beskrivning

Grundsjön är en sjö som återfinns vid Ryssåns södra vattendelare (efter den s.k. Studentvägen), och avvattnas via Solbodbäcken ned till den hårt reglerade Venjanssjön. Sjön har en yta av 30 ha och ligger ca 357 m ö h.. Green & Thenander (1995) anger att sjön är näringsfattig, har klart vatten samt en varierande bottenstruktur med tre djupområden.

Fiskbestånden i Grundsjön utgörs enligt Green & Thenander (1995) av abborre, mört samt öring. Öringen är introducerad och under senare år har även röding tillkommit i fiskfaunan. Sjön utgör ett s.k. kompensationsvatten. I de mindre tjärnarna nedströms Grundsjön förekommer abborre, medan det i Solbodbäcken skall förekomma öring (Eriksson pers. komm.).

Grundsjön har inga egentliga biologiska värden, men är av relativt hög betydelse för den fiskande ortsbefolkningen och kan även användas för att kanalisera bort besökande fiskare från mer värdefulla fiskbestånd.

Genomförda undersökningar

Grundsjön har provfiskats vid två tillfällen, dels 1989 och dels 1993. Bägge dessa fisken är att bedöma som oklassade, dvs. att de icke är utförda enligt standardiserad metodik (för att bedöma fångst per ansträngning är de dock tillräckliga).

Vid sjöprovfiskena har tre arter fångats, främst abborre, men även mört (1989) och öring (1993).

Fångsten per ansträngning avseende abborre har varit mycket hög, 1989 var den 71.9 och 1993 50.1. För övriga arter var motsvarande resultat, mört 1989 0.1 och öring 1993 0.2.

Vikt per ansträngning för abborre var 1989 1460.6 g och 1993 1053.4 g. För mört 1989 var motsvarande siffror 10.3 g och för öring 1993 143.2 g.

Abborrens medelvikt i sjön är extremt låg 20.3 g 1989 och 21 g 1993.

Utförda vattenanalyser visar att Grundsjön har en god buffertkapacitet, alkaliniteten har varierat mellan 0.12 och 0.29 mekv/l. Analysvärden före kalkning saknas dock i Länsstyrelsens databas.

Genomförda fiskevårdsåtgärder

Biotopvård: Enligt Green & Thenander (1995) har lekgrus etablerats i sjön. Avsikten var att förbättra befintliga lekgrund för öringen.

Kalkning: Grundsjön har vid behov kalkats sedan 1991.

Utplantering: I Grundsjön har det konsekvent skett utplanteringar av laxartad fisk. Enligt Green & Thenander (1995) planterades det ut Konovesiöring och Heligåöring 1990. Enligt fvof. verksamhetsberättelse har öring även planterats ut 1991 och 1992 av ospecificerad stam, samt Konovesiöring 1993. Från 1998 har Granboöring planterats ut i Grundsjön som kompensationsfisk i sidovatten. Röding från Dallax AB har planterats ut 2000 och 2001 i Grundsjön och även i form av kompensationsfisk från regleringsföretaget 2001 (Rensjöröding).

1992 bestod öringutplanteringen i sjön av rom ?

Reglering av fisket: Den enda regleringen gäller för Grundsjön, där fiske sker på kompensationsfisk i form av öring och röding. Regleringen består av fångstbegränsning om max tre fiskar/dag och ett minimimått av 30 cm samt att fiske från farkost är förbjudet.

Resultat av utförda åtgärder

Etableringen av lekbottnar som skedde i de tidigare delarna av 1990-talet har troligen inte haft någon effekt på öringbeståndet, eftersom dessa, av naturgivna orsaker endast vid extremt sällsynta undantagsfall leker i en sjöliknande miljö (vid bäckutlopp och strömsatta sund samt när det är ett enartsbestånd av öring, vidare bör vattenhastigheten vara minst 0.3 m/s ovanför lekgruset, Järvi 1997). Nu när däremot röding introducerats till sjön kan de skapade lekbottnarna eventuellt bli av värde. Röding brukar ha en förmåga att lyckas med fortplantningen om den miljö den introduceras till erbjuder lämpliga förutsättningar.

Effekterna av kalkningen är svåra att utvärdera dels eftersom väl genomtänkta förundersökningar i stort saknas och dels därför att den utplanterade fisken som regel har varit av sådant livsstadium att den inte skulle ha påverkats även om vattnet varit försurat. Troligt är att Grundsjön inte var nödvändig att kalka och mot bakgrund av att vattenkvaliteten varit kemiskt stabil under senare år har sjön också tagits ur kalkningsprogrammet (Bjurman pers. komm.).

Utplanteringen av öring har gett goda återfångster, den utplanterade fisken förefaller trivas och tillväxa (Eriksson pers. komm.). Enligt Green och Thenander (1995) har den utplanterade Konovesiöringen visat sig beta på det småvuxna abborrbeståndet, vilket är positivt för såväl den introducerade öringen som för den inhemska abborren (den stammen är sedan länge dock borta ur sjön).

Även den röding som planterats ut under senare år ger goda återfångster (Eriksson pers. komm.), vilket är ganska typiskt för höstutplanteringar.

Grundsjön förefaller om man jämför med flertalet av andra s.k. kompensationssjöar vara en av de bättre avseende återfångst av utplanterad fisk.

Påverkan i dagsläget

- Grundsjöns tillrinningsområde är, och kommer så att vara, påverkat av skogsbruk.
- En relativt omfattande utplanteringsverksamhet sker fortlöpande i sjön av kompensationsfisk.

Åtgärdsförslag/skötselanvisning

Förundersökning

Fvof. bör undersöka Solbodbäcken avseende fysisk påverkan samt fiskartsförekomst. Detta sker lämpligast genom fältinventering och konventionella elfisken. Med tanke på de omfattande utplanteringar som skett och alltjämt sker av öring i Grundsjön kan det vara av intresse att se om det förekommer någon självreproduktion nedströms sjön (detta är betydligt mer troligt än reproduktion i själva sjön). Att öring skulle ha spridit sig nedströms sjön i samband med lekmognad är inte omöjligt eftersom sjön saknar rymningsskydd (vilket egentligen är en brist med tanke på spridning av icke önskvärt genetiskt material). Enligt uppgift skall dock ingen öring sökt sig nedströms (Eriksson pers. komm.). Könndriften är emellertid stark även hos utplanterad fisk (dom misslyckas dock ofta med sin lek) varför

dessa rimligen bör söka sig nedströms för att om möjligt försöka fortplanta sig eftersom andra möjligheter saknas.

Utplantering

Mot bakgrund av att Grundsjön bedöms vara ett fvof. bättre s.k. kompensationsvatten där återfångsterna betecknas vara goda kan fvof. mycket väl fortsätta med de omfattande utplanteringarna, även om en rekommendation är att det sker i något lägre kvantiteter. Kvantiteterna av utplanterad fisk i Grundsjön är stora, för att inte säga mycket stora, men är relativt typiskt för kompensationsvatten i regionen. 2001 planterades det t ex ut 405 kg Granboöring samt 200 kg Rensjöröding, vilket motsvarar drygt 20 kg laxfisk per hektar. Tillkommer detta gör ytterligare 250 kg röding från Dallax AB och då blir det 28.5 kg laxfisk/ha. Detta kan, för att få lite proportioner, jämföras med öringkompensationen i Siljan som samma år uppgick till 0.08 kg/ha. En mer uthållig planteringsmängd för en sjö av Grundsjöns karaktär avseende öring, hade varit ca 10 kg per hektar och år.

Hittills har främmande stammar som Konovesi-, Heligeå- och Granboöring används för kompensation, men detta kommer att upphöra från år 2002 eftersom regleringsföretaget då endast kommer att kunna erbjuda s.k. Siljansöring. Hur denna stam kommer att reagera i sjön får framtiden utvisa. Utplanteringarna av röding förutsätts också fortgå eftersom återfångstresultaten är positiva.

Reglering av fisket

Se bilagt PM.

Referenser

Green, S. & Thenander, H. 1995. Fiskevårdsplan för Mora/Våmhus fvof.

Järvi, T. (red). 1997. Fiskevård i rinnande vatten. Råd och anvisningar från Fiskeriverket. 201 sid. ISBN 91-630-5678-X.

Muntligen

Magnus Bjurman, Miljö- och hälsoskyddskontoret Mora och Orsa kommuner.

Stig Eriksson, Mora/Våmhus fvof.